

21994A1223(16)

L 336/191

ОФИЦИАЛЕН ВЕСТНИК НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

23.12.1994

ОБЩО СПОРАЗУМЕНИЕ ПО ТЪРГОВИЯТА С УСЛУГИ

СТРАНИТЕ ЧЛЕНКИ,

ПРИЗНАВАЙКИ нарастващото значение на търговията с услуги за ръста и развитието на световната икономика;

ЖЕЛАЕЙКИ да създадат многостранна рамка от принципи и правила за търговията с услуги с оглед на разширяването на тази търговия в условия на прозрачност и прогресивна либерализация и като средство за подпомагане на икономическия растеж на всички търговски партньори и на развитието на развиващите се страни;

ЖЕЛАЕЙКИ бързото достигане на прогресивно по-висока степен на либерализация на търговията с услуги чрез последователни кръгове многостранни преговори, целящи да насърчат интересите на всички страни членки на взаимно изгодна основа и да осигурят общия баланс на права и задължения, като се имат предвид съответните цели на националната политика;

ПРИЗНАВАЙКИ правото на страните членки както да регулират, така и да въвеждат нови разпоредби относно предоставянето на услуги на тяхната територия, за да обезпечат постигане на целите на националната политика и при съществуващата асиметрия в степента на развитие на нормативната уредба в областта на услугите в различните страни, особената нужда на развиващите се страни да упражняват това право;

ЖЕЛАЕЙКИ да улеснят разширяващото се участие на развиващите се страни в търговията с услуги, включително разрастването на техния износ на услуги, *inter alia*, чрез повишаване на капацитета в областта на техните вътрешни за страната услуги и ефективността и конкурентоспособността им;

ОТДЕЛЯЙКИ особено внимание на значителните трудности на най-слабо развитите страни с оглед на специфичната икономическа ситуация в тях и тяхното развитие, търговия и финансови нужди;

СЕ СПОРАЗУМЯВАТ, КАКТО СЛЕДВА:

ЧАСТ I

ОБХВАТ И ОПРЕДЕЛЕНИЕ

Член I

Обхват и определение

1. Това споразумение се прилага за мерки, предприемани от страните членки, засягащи търговията с услуги.

2. За целите на това споразумение търговията с услуги се определя като предоставяне на услуга:

- а) от територията на една страна членка на територията на друга страна членка;
- б) на територията на една страна членка на потребител на услуги от друга страна членка;
- в) от доставчик на услуги от една страна членка чрез търговско присъствие на територията на друга страна членка;
- г) от доставчик на услуги от една страна членка чрез присъствие на физически лица от дадена страна членка на територията на друга страна членка.

3. За целите на това споразумение:

- а) „мерки, предприемани от страните членки“ означава мерки, предприети от:
 - i) органи на централната власт, регионални или местни органи на управление и власти, и
 - ii) неправителствени органи, изпълняващи правомощия, възложени им от органи на централната власт, регионални или местни органи на управление и власти;

При изпълнение на своите задължения и ангажименти по споразумението всяка страна членка следва да предприема такива приемливи мерки, каквито е възможно, за да гарантира тяхното спазване от регионалните и местни органи на управление и власти и неправителствените органи на тяхна територия;

- б) „услуги“ включва всяка услуга във всеки сектор, освен услугите, предоставяни в процеса на упражняване на държавната власт;
- в) „услуга, предоставена при упражняване на държавна власт“ означава всяка услуга, която нито се предоставя на търговска основа, нито в конкуренция с един или повече доставчици на услуги.

ЧАСТ II

ОБЩИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ И ПРАВИЛА

Член II

Третиране „най-облагодетелствана нация“

1. Във връзка с всяка мярка в обхвата на това споразумение всяка страна членка предоставя, незабавно и безусловно, третиране по отношение на услугите и доставчиците на услуги на всяка друга страна членка, не по-малко благоприятно от третирането, предоставяно по отношение на подобни услуги и доставчици на услуги на друга държава.

2. Страна членка може да поддържа мярка, несъответстваща на параграф 1, при условие че такава мярка е включена във и отговаря на условията на приложението относно изключенията от член II.

3. Разпоредбите на това споразумение не следва да се тълкуват като препятстващи страните членки да предлагат или предоставят предимства на съседни държави, за да улеснят размяната на услуги от местно производство и за местно потребление, ограничена в определени гранични зони.

Член III

Прозрачност

1. Всяка страна членка незабавно публикува, освен при извънредни обстоятелства, най-късно до времето на тяхното влизане в сила всички съответни общоприложими мерки, които се отнасят до или засягат действието на това споразумение. Международните споразумения, отнасящи се до или засягащи търговията с услуги, подписани от страна членка, трябва също да бъдат публикувани.

2. Когато публикуването съгласно параграф 1 е невъзможно, тази информация следва да се направи обществено достояние по друг начин.

3. Всяка страна членка своевременно и поне веднъж годишно уведомява Съвета по търговията с услуги за въвеждането на нови и за всички изменения в съществуващите закони, нормативни или административни актове, които съществено засягат търговията с включените в нейните специфични задължения по това споразумение услуги.

4. Всяка страна членка своевременно отговаря на всички запитвания от друга страна членка за конкретна информация относно всяка от нейните общоприложими мерки или международни споразумения по смисъла на параграф 1. Всяка страна членка следва да създаде също и един или повече информационни центрове, които да предоставят, при поискване от други страни

членки, конкретна информация по всички подобни въпроси, както и по тези, подлежащи на нотифициране съгласно изискването в параграф 3. Такива информационни центрове трябва да бъдат създадени в срок от две години от датата на влизане в сила на Споразумението за създаване на СТО (наричано в това споразумение „Споразумение за СТО“). За отделни развиващи се страни членки може да се договори съответна гъвкавост по отношение на срока за създаване на информационни центрове. Информационните центрове не следва да бъдат депозитари на закони и нормативни актове.

5. Всяка страна членка може да нотифицира Съвета по търговията с услуги относно всяка мярка, предприета от друга страна членка, за която счита, че засяга действието на това споразумение.

Член IIIa

Разкриване на поверителна информация

Нищо в това споразумение не изисква дадена страна членка да предоставя поверителна информация, разкриването на която би попречило на прилагането на законите или по друг начин би влязло в противоречие с обществения интерес, или би накърнило законните търговски интереси на конкретни обществени или частни предприятия.

Член IV

Разширяване на участието на развиващите се страни

1. Разширяващото се участие на развиващите се страни членки в световната търговия трябва да бъде улеснявано чрез договорени специфични задължения от различни страни членки съгласно части III и IV от това споразумение относно:

- a) повишаването на капацитета на местните услуги, на тяхната ефективност и конкурентоспособност, *inter alia*, чрез достъп до технологии на търговска основа;
- b) подобряване на техния достъп до дистрибуторски канали и информационни мрежи, и
- в) либерализация на пазарния достъп в сектори и форми на предоставяне, от експортен интерес за тях.

2. Развитите страни членки, а доколкото е възможно и останалите страни членки, в срок от две години от датата на влизане в сила на Споразумението за СТО създават центрове за контакти, които да улесняват достъпа на доставчиците на услуги от развиващите се страни членки до информация, свързана със съответните пазари относно:

- a) търговските и техническите аспекти на предлагането на услуги;
- b) регистрацията, признаването и придобиването на професионална квалификация, и

в) наличието на технологии в областта на услугите.

3. Специално предимство се предоставя при изпълнението на параграфи 1 и 2 на най-слабо развитите страни членки. Особено внимание следва да се отделя на значителните трудности на най-слабо развитите страни при поемането на договорени специфични задължения с оглед на тяхното конкретно икономическо положение и развитие, на тяхната търговия и финансови нужди.

Член V

Икономическа интеграция

1. Това споразумение не препятства страните членки да бъдат страни по или да сключват спогодби, либерализиращи търговията с услуги с всички или някои от страните по подобна спогодба, при условие че подобна спогодба:

- а) има съществено секторно покритие ⁽¹⁾ и
- б) по същество осигурява отсъствието или премахването на всякаква съществена дискриминация по смисъла на член XVII между или сред страните в секторите, обхванати от точка а), чрез:
 - i) премахване на съществуващите дискриминационни мерки и/или
 - ii) забрана на нови или допълнителни дискриминационни мерки,

или при влизане в сила на подобна спогодба, или съобразно приемлив график, освен за мерките, разрешени съгласно членовете XI, XII, XIV и XIVa.

2. При оценка дали са изпълнени условията съгласно параграф 1, буква б), може да се вземе под внимание отношението на спогодбата спрямо по-широк процес на икономическа интеграция или либерализация на търговията сред засегнатите страни.

- 3. а) Когато развиващи се държави са страни по спогодба от рода на описаната в параграф 1, относно условията, предвидени в параграф 1 и особено точка б), следва да се осигури гъвкавост в съответствие с нивото на развитие на въпросните държави както като цяло, така и по отделни сектори и подсектори.
- б) Независимо от параграф 6 в случай на спогодба от рода на описаната в параграф 1, включваща само развиващи се страни, на юридически лица, собственост на или

контролирани от физически лица от страните по подобна спогодба, може да се предостави по-благоприятно третиране.

4. Всяка спогодба, описана в параграф 1, е предназначена да улеснява търговията между страните по спогодбата и не повишава общото равнище на пречки пред търговията с услуги в съответните сектори и подсектори за страна членка извън спогодбата в сравнение с нивото, прилагано преди подобна спогодба.

5. Ако при сключването, разширяването или каквото и да било съществено изменение на всяка спогодба, описана в параграф 1, дадена страна членка има намерение да оттегли или измени специфично задължение в разрез с реда и условията, определени в нейния списък, тя предизвестява за това изменение или оттегляне най-малко 90 дни предварително и следва да бъде приложена процедурата, предвидена в член XXI, параграфи 2, 3 и 4.

6. Доставчик на услуги от всяка друга страна членка, който е юридическо лице, учредено съгласно законите на страна по спогодба по смисъла на параграф 1, има право на третиране, предоставено по подобна спогодба, при условие че се ангажира със самостоятелна стопанска дейност на територията на страните по такава спогодба.

7. а) Страните членки, които са страни по спогодба, описана в параграф 1, своевременно нотифицират Съвета по търговията с услуги относно всяка такава спогодба и всяко разширяване или друго съществено изменение на тази спогодба. Те предоставят на Съвета и цялата съответна информация, която може да бъде поискана от него. Съветът може да създаде работна група, която да направи проверка на такава спогодба или на разширяването или изменението на тази спогодба и да докладва пред Съвета относно нейното съответствие с настоящия член.

б) Страните членки, които са страни по спогодба, описана в параграф 1, която се изпълнява съобразно определен график, се отчитат периодично пред Съвета по търговията с услуги относно неговото изпълнение. Съветът може да създаде работна група, която да провери тези отчети, ако реши, че такава работна група е необходима.

в) Въз основа на докладите на работните групи, посочени в точки а) и б), Съветът може да отправи препоръки към страните, ако реши, че е необходимо.

8. Страна членка, която е страна по спогодба, описана в параграф 1, не може да търси компенсация за търговски привилегии, предоставени на друга страна членка по такава спогодба.

⁽¹⁾ Това условие се разбира в смисъла на брой на секторите, засегнат обем на търговия и форми на предоставяне. За да отговорят на това условие, споразуменията не следва да предвиждат изключването *a priori* на всяка форма на доставки.

Член Va

Спогодби за интеграция на пазарите на труда

Това споразумение не препятства която и да било от страните членки по него да бъде страна по спогодба, установяваща пълна интеграция ⁽¹⁾ на пазарите на труда между някои или всички страни по подобна спогодба, при условие че такава спогодба:

- a) освобождава гражданите на страните по спогодбата от изискванията за гражданство и разрешителни за работа;
- б) е нотифицирана пред Съвета по търговията с услуги.

Член VI

Вътрешна нормативна уредба

1. В сектори, по които са поети специфични задължения, всяка страна членка следва да гарантира, че всички общо приложими мерки, засягащи търговията с услуги, се административат по обоснован, обективен и безпристрастен начин.

2. a) Всяка страна членка следва да поддържа или учредява във възможно най-кратък срок съдебни, арбитражни или административни трибунали или процедури, които по молба на засегнат доставчик на услуги осигуряват незабавна проверка и където е оправдано, предприемат подходящи оздравителни мерки и приемат административни решения, засягащи търговията с услуги. Когато подобни процедури не са независими от органа, упълномощен да приема въпросните административни решения, страната членка гарантира, че процедурите фактически осигуряват обективна и безпристрастна проверка.

б) Разпоредбите на точка a) не се тълкуват като изискващи създаването на такива трибунали и процедури от страна членка, ако това би било в противоречие с конституционното устройство или с естеството на нейната правна система.

3. Когато за предоставянето на дадена услуга, за която е поето специфично задължение, се изисква разрешение, компетентните власти на дадена страна членка в приемлив срок след представянето на молба, считана за пълна според вътрешните закони и наредби, следва да информират заявителя за решението си относно молбата. По искане на заявителя компетентните органи на страна членка предоставят, без необосновано закъснение, информация за статуса на молбата.

⁽¹⁾ Обикновено такава интеграция осигурява на гражданите на засегнатите страни право на свободно навлизане на пазарите на труда на страните и включва мерки относно условията на заплащане, други трудови условия и социални придобивки.

4. С оглед да се гарантира, че мерките относно изискванията и процедурите за квалификация, техническите стандарти и изискванията за лицензиране не представляват ненужни пречки пред търговията с услуги, Съветът по търговията с услуги, чрез съответните органи, които може да създаде, разработва всички необходими правила. Такива правила имат за цел да гарантират, че изискванията, *inter alia*, са:

- a) основани на такива обективни и прозрачни критерии като компетентност и способност да се предостави услугата;
- б) не са по-обременяващи, отколкото е необходимо, за да се гарантира качеството на услугата;
- в) в случай на процедури по лицензиране, че не представляват сами по себе си ограничение за предоставянето на услуги.

5. a) В сектори, в които дадена страна членка е поела специфични задължения, до влизането в сила на разработените за този сектор правила съгласно параграф 4 страната членка не прилага лицензионни изисквания или такива за квалификация и технически стандарти, които анулират или накрънват такива специфични задължения по начин, който:

- i) не съответства на критериите, посочени в параграф 4, букви а), б) или в), и
- ii) не би могъл основателно да се очаква от тази страна членка по времето, когато са били поети специфичните задължения в тези сектори.

б) При определянето дали дадена страна членка изпълнява задължението си съгласно параграф 5, буква а), следва да се взимат предвид прилаганите от тази страна членка международни стандарти на съответните международни организации ⁽²⁾.

6. В сектори, където са поети специфични задължения относно професионалните услуги, всяка страна членка осигурява адекватни процедури за проверка на компетентността на професионалистите от всяка друга страна членка.

Член VII

Признаване

1. За целите на изпълнението, изцяло или отчасти, на стандартите и критериите за разрешение, лицензиране или сертифициране на доставчиците на услуги и съобразно изискванията на параграф 3,

⁽²⁾ Понятието „съответни международни организации“ се отнася до международни органи, членството в които е открито за съответните органи на поне на всички страни членки на СТО.

дадена страна членка може да признае образованието или придобития опит, спазените изисквания или предоставените лицензи или сертификати в дадена държава. Такова признаване, което може да бъде постигнато чрез хармонизиране или по друг начин, може да се основава на спогодба или договореност с въпросната държава или може да бъде прилагано на автономна основа.

2. Страна членка, която е страна по спогодба или договореност от рода на тези, посочени в параграф 1, независимо дали вече съществуват или бъдещи, трябва да осигурява съответната възможност за други заинтересовани страни да преговарят относно присъединяването им към такава спогодба или друга договореност или да преговарят за подобни такива. Когато страна членка предоставя признаване на автономна основа, тя следва да осигури съответната възможност на всяка друга страна членка да докаже, че придобитите образование, опит, лицензи или сертификати, или спазените изисквания в тази друга страна членка би следвало да бъдат признати.

3. Дадена страна членка не следва да предоставя признаване по начин, който при прилагането на неговите норми или критерии за разрешаване, лицензиране или сертифициране на доставчиците на услуги би представлявал средство за дискриминация между държавите или прикрито ограничение за търговията с услуги.

4. Всяка страна членка следва да:

а) нотифицира пред Съвета по търговията с услуги в срок от 12 месеца от датата на влизане в сила за нея на Споразумението за СТО съществуващите мерки за признаване и да заяви дали тези мерки се основават на спогодби или други договорености от рода на тези, посочени в параграф 1;

б) своевременно и предварително, колкото е възможно по-рано, да уведоми Съвета по търговията с услуги относно започването на преговори по спогодба или друга договореност от рода на тези, посочени в параграф 1, за да се осигури съответната възможност на всяка друга страна членка да заяви своя интерес за участие в преговорите, преди те да навлязат в съществена фаза;

в) незабавно да информира Съвета по търговията с услуги, когато приема нови мерки за признаване или съществено изменя съществуващите такива, и да заяви дали тези мерки се основават на споразумения или други договорености по смисъла на параграф 1.

5. Когато е уместно, признаването се основава на многостранно одобрени критерии. При подходящи случаи страните членки работят в сътрудничество със съответните междуправителствени и неправителствени организации за създаване и приемане на общи международни стандарти и критерии за признаване и общи международни стандарти за практикуване на търговията в областта на услугите и съответните професии.

Член VIII

Монополи и изключителни доставчици на услуги

1. Всяка страна членка следва да гарантира, че всеки монополен доставчик на услуги на нейна територия при предлагането на монополната услуга на съответния пазар не действа по начин, несъответстващ на задълженията на страната членка съгласно член II и на специфичните ѝ задължения.

2. Когато монополен доставчик от дадена страна членка се конкурира пряко или чрез свой филиал при предоставянето на услуга извън обсега на монополните му права и която е предмет на специфичните задължения на тази страна членка, страната членка следва да гарантира, че такъв доставчик не злоупотребява с монополното ѝ положение да действа на нейна територия по начин, несъвместим с такива задължения.

3. Съветът по търговията с услуги може, по молба на дадена страна членка, която има основание да смята, че монополен доставчик на услуга от която и да е друга страна членка действа по начин, несъответстващ на параграф 1 или параграф 2, да поиска страна членка, създаваща, поддържаща или утвърждаваща такъв доставчик, да предостави конкретна информация относно съответните операции.

4. Ако след датата на влизане в сила на Споразумението за СТО дадена страна членка предостави монополни права относно доставката на услуги, обхванати от нейните специфични задължения, тази страна членка следва да нотифицира Съвета по търговията с услуги не по-късно от три месеца преди предвиденото прилагане на предоставените монополни права, и се прилагат разпоредбите на член XXI, параграф 2, 3 и 4.

5. Разпоредбите на този член се прилагат и към случаи на изключителни доставчици на услуги, когато дадена страна членка формално или действително а) утвърждава или създава малък брой доставчици на услуги и б) съществено препятства конкуренцията между тези доставчици на нейна територия.

Член IX

Бизнеспрактики

1. Страните членки признават, че определени бизнеспрактики на доставчици на услуги, различни от тези, попадащи под действието на член VIII, може да ограничават конкуренцията и по този начин да ограничат търговията с услуги.

2. Всяка страна членка следва, по молба на всяка друга страна членка, да започва консултации с оглед премахване на практиките, посочени в параграф 1. Страната членка, към която е отправена молбата, следва да осигурява пълното и добронамерено разглеждане на такава молба и да съдейства чрез предоставянето на обществено достъпна, неупотребявана информация във връзка с

обсъждания въпрос. Страната членка, към която е отправена молбата, осигурява и друга налична информация на страната членка, подава молбата съобразно своите закони и при условие че има сключена съответна спогодба за защитата на нейната поверителност със страната членка, подава молбата.

Член X

Извънредни защитни мерки

1. Следва да се проведат многостранни преговори по въпроса за извънредните защитни мерки, основани на принципа на недискриминация. Резултатите от такива преговори влизат в сила не по късно от три години след датата на влизане в сила на Споразумението за СТО.

2. В периода преди влизане в сила на резултатите от преговорите, посочени в параграф 1, всяка страна членка може, независимо от разпоредбите на член XXI, параграф 1, да уведоми Съвета по търговията с услуги относно намерението си да измени или оттегли специфично задължение след период от една година след датата, на която задължението влиза в сила; при условие че страната членка представи пред Съвета причина, поради която изменението или оттеглянето не може да изчака изтичането на тригодишния период, предвиден в член XXI, параграф 1.

3. Прилагането на разпоредбите на параграф 2 се прекратява три години след датата на влизане в сила на Споразумението за СТО.

Член XI

Плащания и трансфери

1. Освен при обстоятелствата, предвидени в член XII, страна членка по споразумението не следва да прилага ограничения върху международните трансфери и плащания за текущите сделки, свързани със специфичните ѝ задължения.

2. Нищо в това споразумение не засяга правата и задълженията на членовете на Международния валутен фонд съгласно разпоредбите на споразумението за Фонда, включително използването на разменните механизми, които са в съответствие с членовете на споразумението, при условие че дадена страна членка не налага ограничения върху трансакции на капитал в разрез със своите специфични задължения относно такива сделки, освен по член XII или по молба на Фонда.

Член XII

Ограничения, свързани със защитата на платежния баланс

1. В случай на значителни затруднения в платежния баланс и външни финансови трудности или заплахата от такива дадена страна членка може да приеме или запази ограничения върху търговията с услуги, за които е поела специфични задължения, включително

върху плащания или трансфери по сделки, свързани с такива задължения. Признава се, че особенният натиск върху платежния баланс на дадена страна членка в процес на икономическо развитие или икономически преход може да породи необходимост от прилагането на ограничения, за да се гарантира, *inter alia*, поддържането на равнище на финансов резерв, съответстващо на изпълнението на програмата за икономическо развитие или икономически преход.

2. Ограниченията, посочени в параграф 1, следва да:

- a) не позволяват дискриминация на едни страни членки спрямо други;
- b) са съвместими с разпоредбите на Споразумението за Международния валутен фонд;
- v) избягват ненужно накърняване на търговските, икономическите и финансовите интереси на всяка друга страна членка;
- г) не надхвърлят ограниченията, необходими за справяне с обстоятелствата, посочени в параграф 1;
- д) са временни и с подобряване на описаната в параграф 1 ситуация поетапно да отпадат.

3. При определяне сферата на действие на подобни ограничения страните членки могат да дават приоритет на предлагането на услуги, които са от по-съществено значение за тяхната икономика или програми за развитие. Но такива ограничения не се приемат или поддържат с цел защитата на конкретен сектор на услугите.

4. Всички ограничения, приети или поддържани съгласно параграф 1, или промени в тях следва своевременно да бъдат нотифицирани пред Общия съвет.

5. a) Страните членки, прилагащи разпоредбите на настоящия член, следва незабавно да се консултират с Комитета по ограниченията, свързани с платежния баланс относно мерките, приети съгласно този член.

b) Министерската конференция установява процедури ⁽¹⁾ за периодични консултации, с цел да се даде възможност да се направят при необходимост препоръки, които конференцията счита за уместни, към страната членка.

v) Такива консултации следва да оценяват ситуацията по платежния баланс и приетите или поддържани ограничения съгласно този член, като вземат предвид, *inter alia*, фактори като:

- i) естеството и нивото на платежния баланс и външните финансови затруднения;
- ii) външната икономическа и търговска среда на консултиращата страна членка;

(1) Подразбира се, че процедурите по параграф 5 са същите, като тези по ГАТТ (1994).

- iii) възможните алтернативни корективни мерки.
- г) Консултациите се занимават със спазването на всякакви ограничения в параграф 2, в частност с поетапното отпадане на ограниченията, съобразно параграф 2, буква д).
- д) При подобни консултации следва да се приемат всички констатации за статистически и други факти, представени от Международния валутен фонд, отнасящи се до валутен обмен, парични резерви и платежен баланс, и заключенията трябва да се основават на оценката на Фонда за платежния баланс и външната финансова ситуация на консултиращата страна членка.

6. Ако страна членка, която не е член на Международния валутен фонд, желае да прилага разпоредбите на настоящия член, Министерската конференция установява процедура за разглеждане, както и всички останали необходими процедури.

Член XIII

Държавни поръчки

1. Членове II, XVI и XVII не се прилагат относно закони, наредби или изисквания, уреждащи доставките от правителствени агенции на услуги, закупени за целите на правителството, а не за търговска препродажба или с оглед използването им в предоставянето на услуги за търговска продажба.

2. В срок от две години след датата на влизане в сила на Споразумението за СТО се провеждат многостранни преговори по държавните поръчки в областта на услугите съгласно това споразумение.

Член XIV

Общи изключения

В зависимост от изискването подобни мерки да не се прилагат по начин, който би представлявал средство за произволна или неоправдана дискриминация между страни, в които сходните условия доминират, или прикрито ограничение върху търговията с услуги, нищо в това споразумение не препятства страните членки да приемат или прилагат мерки:

- a) необходими за опазване на обществения морал или за поддържане на обществения ред ⁽¹⁾;

⁽¹⁾ Изключение относно обществения ред може да се търси само когато е отправена действителна и достатъчно голяма заплаха към един от основните интереси на обществото.

- b) необходими за опазването на живота или здравето на хората, животните или растенията;
- в) необходими, за да се осигури съответствието със законите или наредбите, които не са в противоречие с разпоредбите на това споразумение, включително онези, отнасящи се до:
 - i) предпазването от измамни практики или преодоляването на ефекта от неизпълнение на задължение при договори за услуги;
 - ii) защита на правата на личността при обработката и разпространението на лични данни и защита на поверителността на личните документи и сметки;
 - iii) безопасността;

г) противоречащи на член XVII, при условие че разликата в третирането има за цел да гарантира справедливото или ефективно ⁽²⁾ налагане или събиране на преки данъци във връзка с услугите или от доставчиците на услуги от други страни членки;

д) противоречащи на член II, при условие че разликата в третирането е резултат от спогодба за избягване на двойното данъчно

⁽²⁾ Мерките, целящи да гарантират справедливо или ефективно налагане или събиране на преки данъци, включват мерки, предприети от дадена страна съгласно нейната данъчна система, които:

- i) се прилагат относно доставчици на услуги, които не са местни граждани, в признаване на факта, че данъчното задължение на чуждите граждани се определя във връзка с облагаемите единици, произхождащи от или разположени на територията на страната, или
- ii) се прилагат относно лица, които не са местни граждани, за да гарантират налагането или събирането на данъци на територията на страната, или
- iii) се прилагат относно лица, които не са или са местни граждани, за да се предотврати анулиране на или избягване от данъчно задължение, включително мерки за съответствие, или
- iv) се прилагат относно потребители на услуги, предоставяни на или от територията на друга страна, за да се гарантира налагането или събирането на данъци от такива потребители, произтичащи от източници на територията на страната, или
- v) разграничават доставчици на услуги, подлежащи на облагане въз основа на облагаеми единици в световен мащаб от други доставчици на услуги, и признават разликата в естеството на данъчната база между тях, или
- vi) определят, насочват или разпределят доход, печалба, приход, загуба, удържа или кредит на местни лица или клонове или между свързани лица или клонове на едно и също лице, за да защитят данъчната база на страната.

Данъчните термини и понятия в член XIV, буква г) и в тази бележка се определят според данъчните дефиниции и понятия или еквивалентни дефиниции и понятия, съобразно вътрешното законодателство на страната членка, предприемаща мярката.

облагане във всяко друго международно споразумение или договореност, чрез които е обвързана страната членка.

Член XIVa

Исключения във връзка със сигурността

1. Нищо в това споразумение не следва да се тълкува така, че:
 - a) да изисква от която и да било страна членка да предоставя информация, разкриването на която тя счита за противоречащо на основните ѝ интереси за сигурност, или
 - b) да препятства дадена страна членка да предприеме действие, което тя счита за необходимо за защитата на основните ѝ интереси за сигурност:
 - i) отнасящи се до предоставянето на услуги, извършвано пряко или косвено, с цел снабдяване с продоволствие на военно учреждение;
 - ii) отнасящи се до материали, свързани с ядрения разпад или ядрения синтез, или материалите, от които те се извличат;
 - iii) приети по време на война или друго извънредно положение в международните отношения, или
 - в) да препятства дадена страна членка от предприемането на действие в изпълнение на нейните задължения съгласно Хартата на ООН за поддържане на международния мир и сигурност.
2. Съветът по търговията се уведомява най-подробно относно мерките, предприемани съгласно параграф 1, буква б) и параграф 1, буква в), както и относно тяхното прекратяване.

Член XV

Субсидии

1. Страните членки признават, че при определени обстоятелства субсидиите могат да имат нарушаващи търговията с услуги ефекти. Страните членки следва да започват преговори с оглед разработване на необходимите многостранни санкции за избягването на такъв деформиращ търговията ефект⁽¹⁾. Преговорите засягат също и обосноваността на изравнителни процедури. Такива преговори признават ролята на субсидиите във връзка с програмите за развитие на развиващите се страни и да имат предвид нуждите на страните членки и особено на развиващите се страни членки от приспособяване в тази област. За целите на такива преговори страните членки обменят информация относно всички субсидии, свързани с търговията с услуги, които те предоставят на местните доставчици на услуги.

⁽¹⁾ Бъдеща работна програма следва да определи как и във какъв период от време ще се проведат преговори за такива многостранни правила.

2. Всяка страна членка, която счита, че е неблагоприятно засегната от субсидия на друга страна членка, може да поиска консултации с тази страна членка по тези въпроси. Такива молби се разглеждат с необходимото внимание.

ЧАСТ III

СПЕЦИФИЧНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

Член XVI

Достъп до пазара

1. Във връзка с достъпа до пазара чрез начините на предоставяне, определени в член I, всяка страна членка предоставя на услугите и доставчиците на услуги от всяка друга страна членка третиране, не по-малко благоприятно от предвиденото съгласно реда, ограниченията и условията, договорени и посочени в нейния списък⁽²⁾.
 2. В сектори, където са поети задължения по достъпа до пазара, мерките, които дадена страна членка не трябва да поддържа или приема нито на част от, нито на цялата си територия, освен ако в списъка ѝ не е посочено друго, са определени като:
 - a) ограничения на броя на доставчиците на услуги, независимо дали под формата на количествени квоти, монополи, изключителни доставчици на услуги или на изискванията на тест за икономическа необходимост;
 - b) ограничения на общата стойност на сделките с услуги или активи под формата на количествени квоти или на изискването на тест за икономическа необходимост;
 - в) ограничения на общия брой на операции в областта на услугите или на общото количество на произведените услуги, във вид на определени количествени бройки под формата на квоти или изискването за тест за икономическа необходимост⁽³⁾;
 - г) ограничения на общия брой на физическите лица, които могат да бъдат заети в конкретен сектор на услугите или които доставчик на услуги може да наема и които са необходими за
- ⁽²⁾ Ако дадена страна членка поема задължение за пазарен достъп относно услуга по начин на предоставяне, споменат в член I, параграф 2, буква а), и ако трансграничното движение на капитали е основна част от самата услуга, тази страна се задължава да даде съгласието си за такова движение на капитали. Ако дадена страна поема задължение за пазарен достъп относно услуга по режима на предлагане, споменат в член I, параграф 2, буква в), тя се задължава да даде съгласието си за съответните трансфери на капитал на нейна територия.
- ⁽³⁾ Параграф 2, буква в) не обхваща мерките на дадена страна, които ограничават вложените средства за предоставяне на услуги.

и непосредствено свързани с предлагането на конкретна услуга под формата на количествени квоти или на тест за икономическа необходимост;

- д) мерки, които ограничават или изискват определен вид юридическо лице или съвместно предприятие, чрез което доставчик на услуги да може да предлага дадена услуга, и
- е) ограничения за участието на чужд капитал от гледна точка на лимита на максималния размер на чуждестранно акционерно участие или общата стойност на отделните или съвкупни чужди инвестиции.

Член XVII

Национално третиране

1. Всяка страна членка следва да предоставя на услугите и на доставчиците на услуги от всяка друга страна членка в секторите, вписани в нейния списък и при отчитане на условията и ограниченията, предвидени в него, третиране не по-малко благоприятно за всички мерки, засягащи предлагането на услуги, от предоставеното на собствените ѝ подобни услуги и доставчици на услуги ⁽¹⁾.
2. Страна членка може да отговори на изискванията на параграф 1 чрез предоставяне на услугите и на доставчиците на услуги на всяка друга страна членка на третиране, формално идентично или формално различно от предоставеното третиране на собствените ѝ подобни стоки и услуги.
3. Формално идентично или формално различно третиране се счита като по-малко благоприятно, ако променя условията за конкуренция в полза на услуги и доставчици на услуги от страна членка в сравнение с подобни услуги или доставчици на услуги от всяка друга страна членка.

Член XVIII

Допълнителни задължения

Страните членки могат да договорят задължения във връзка с мерките, засягащи търговията с услуги, неподлежащи на включване в списъка съгласно членове XVI или XVII, включително

⁽¹⁾ Специфични задължения, поети по този член, не могат да се тълкуват по начин, който изисква дадена страна да компенсира присъщи конкурентни недостатъци, произтичащи от чуждото естество на съответните услуги или доставчици на услуги.

тези относно въпроси на квалификацията, стандартите или лицензирането. Такива задължения се вписват в списъка на дадена страна членка.

ЧАСТ IV

ПРОГРЕСИВНА ЛИБЕРАЛИЗАЦИЯ

Член XIX

Договаряне на специфични задължения

1. Следвайки целите на това споразумение, страните членки следва да започнат последователни кръгове преговори с начало не по-късно от пет години след датата на влизане в сила на Споразумението за СТО и след това периодично провеждани с оглед достигането на все по-високо ниво на либерализация. Такива преговори са насочени към намаляване или премахване на отрицателния ефект на мерките върху търговията с услуги като средство за осигуряване на ефективен достъп до пазара. Този процес следва да започне, за да се стимулира заинтересоваността на всички участници на взаимно изгодна основа и за да се гарантира баланс на правата и задълженията като цяло.
2. Процесът на либерализация следва да се осъществява при нужното зачитане на целите на националната политика и на нивото на развитие на отделните страни членки както като цяло, така и по отделни сектори. Следва да се осигури подходяща гъвкавост за отделни развиващи се страни членки относно отварянето на по-малко сектори, либерализирането на по-малко видове сделки, постепенното разширяване на достъпа до пазара в съответствие със състоянието на тяхното развитие и при осигуряването на достъп до техните пазари за чужди доставчици на услуги, свързване на този достъп с условия, насочени към постигането на целите, посочени в член IV.
3. За всеки кръг следва да се установят указания и процедури за водене на преговорите. За целите на създаването на такива указания Съветът по търговията с услуги извършва оценка на търговията с услуги като цяло и по отделни сектори във връзка с целите на това споразумение, включително изложените в член IV, параграф 1. Указанията за водене на преговори определят варианти за подхода на либерализация, самостоятелно предприет от страните членки след предшествашите преговори, както и за специално третиране на най-слабо развитите страни членки съгласно разпоредбите на член IV, параграф 3.
4. Процесът на прогресивна либерализация се придвижва напред във всеки такъв кръг чрез двустранни, плурилатерални или многостранни преговори, насочени към повишаване на общото равнище на специфичните задължения, поети от страните членки съгласно това споразумение.

Член XX

Списъци със специфични задължения

1. Всяка страна членка представя в списък специфичните задължения, които поема съгласно част III от това споразумение. За секторите, за които са поети такива задължения, всеки списък посочва:

- a) условия, ограничения и обстоятелства за достъп до пазара;
- б) условия и ограничения за национално третиране;
- в) гаранции във връзка с допълнителни задължения;
- г) хронологичен график за изпълнение на тези задължения, когато е необходимо, и
- д) датата на влизане в сила на тези задължения.

2. Несъвместимите както с член XVI, така и с член XVII мерки се вписват в колоната, отнасяща се до член XVI. В такъв случай се счита, че вписването предоставя условия или ограничения и съгласно член XVII.

3. Списъците със специфични задължения се прилагат към това споразумение и са неразделна част от него.

списъците със специфични задължения преди провеждането на подобни преговори.

- б) Компенсиращи изменения се правят въз основа на принципа на „най-облагодетелствана нация“.
- 3. a) Ако преди края на срока, предвиден за преговори, не бъде постигнато споразумение между променящата и засегнатата страни членки, засегнатата страна членка може да постави въпроса пред арбитраж. Всяка засегната страна членка, която желае да наложи прилагането на правото си на обезщетение, трябва да участва в арбитража.
- б) Ако нито една засегната страна членка не е поискала арбитраж, променящата страна членка може да осъществи предложеното изменение или оттегляне.
- 4. a) Променящата страна членка не може да изменя или оттегли своите задължения, докато не уреди компенсиращи изменения в съответствие със заключенията на арбитража.
- б) Ако променящата страна членка осъществи предложеното изменение или оттегляне, без да се съобразява със заключенията на арбитража, всяка засегната страна членка, участвала в арбитража, може да измени или оттегли съществени, равностойни ползи съгласно тези заключения. Независимо от член II, подобно изменение или оттегляне може да се извърши единствено относно променящата страна членка.
- 5. Съветът по търговията с услуги установява процедури за коригиране или изменение на списъците. Всяка страна членка, изменила или оттеглила включените в списъка задължения съгласно настоящия член, изменя своя списък съобразно тези процедури.

Член XXI

Изменения на списъците

- 1. a) Страна членка (наричана в този член „променящата страна членка“) може да измени или оттегли всяко задължение от своя списък по всяко време след изтичането на три години от датата на влизане в сила на това задължение в съответствие с разпоредбите на настоящия член.
- б) Променящата страна членка следва да нотифицира Съвета по търговията с услуги относно своето намерение да измени или оттегли задължение съгласно този член не по-късно от три месеца преди предвидената дата за осъществяване на изменението или оттеглянето.
- 2. a) По молба на всяка страна членка, чиито ползи съгласно това споразумение могат да бъдат засегнати от предложено изменение или оттегляне (наричана в този член „засегната страна членка“), нотифицирано съгласно параграф 1, буква б), променящата страна членка започва преговори с оглед постигането на споразумение за всички необходими компенсиращи изменения. В такива преговори и споразумения участващите страни членки се стремят да запазят общо ниво на взаимно изгодни задължения, благоприятстващо търговията в степен, не по-малка от предвидената в

ЧАСТ V

ИНСТИТУЦИОНАЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Член XXII

Консултации

- 1. Всяка страна членка с разбиране обръща внимание на и осигурява съответната възможност за консултации във връзка с направени от друга страна членка изявления относно въпроси, засягащи действието на това споразумение. Относно такива консултации се прилага Договorenостта относно правилата и процедурите за уреждане на спорове (ДППУС).
- 2. Съветът по търговията с услуги или Органът за уреждане на спорове (ОУС) може по молба на дадена страна членка да проведе консултации с всяка друга страна членка или страни членки по

всеки въпрос, за който не е било възможно намирането на задоволително решение посредством консултации съгласно параграф 1.

3. Никоя страна членка не може да се позовава на член XVII, нито на този член, нито на член XXIII относно мярка на друга страна членка, която попада в обхвата на международна спогодба между тях за избягване на двойното данъчно облагане. В случай на разногласие между страните членки по въпроса дали дадена мярка попада в обхвата на такава спогодба между тях, всяка страна членка може да постави въпроса пред Съвета по търговията с услуги⁽¹⁾. Съветът по търговията с услуги поставя въпроса на арбитраж. Решението на арбитража е окончателно и задължително за всички страни членки.

Член XXIII

Уреждане на спорове и влизане в сила

1. Ако страна членка има основание да счита, че друга страна членка не изпълнява задълженията си или специфичните си задължения по това споразумение, тя може с оглед на постигането на взаимно удовлетворяващо решение на въпроса да се позове на ДППУС.

2. Ако ОУС реши, че обстоятелствата са достатъчно сериозни, за да оправдае подобно действие, той може да упълномощи дадена страна членка или страните членки да прекратят изпълнението на задълженията и специфичните задължения относно всяка друга страна членка или страните членки в съответствие с член 22 от ДППУС.

3. Ако дадена страна членка реши, че някаква полза за нея, основателно очаквана поради дадено специфично задължение на друга страна членка съгласно част III от това споразумение, е била анулирана или накърнена в резултат от прилагането на мярка, която не противоречи на разпоредбите на това споразумение, тя може да се обърне към ДППУС. Ако ОУС реши, че мярката е анулирала или накърнила такава полза, засегнатата страна членка има право на взаимно удовлетворяващо уреждане въз основа на член XXI, параграф 2, което може да включва изменението или оттеглянето на мярката. В случай на невъзможност да се постигне съгласие между засегнатите страни членки, се прилага член 22 от ДППУС.

(1) Относно договореностите за избягване на двойното данъчно облагане, съществуващи към датата на влизане в сила на Споразумението за СТО, такъв въпрос може да бъде поставен пред Съвета по търговията с услуги само със съгласието на двете страни по такава договореност.

Член XXIV

Съвет по търговията с услуги

1. Съветът по търговията с услуги изпълнява такива функции, каквито са му възложени, за да улесни действието на това споразумение и да способства за осъществяването на неговите цели. Съветът може да създаде такива спомогателни органи, каквито счита за необходими за ефективното изпълнение на неговите функции.

2. Съветът и — освен ако Съветът не е решил друго — неговите спомогателни органи са отворени за участие на представители от всички страни членки.

3. Председателят на Съвета се избира от страните членки.

Член XXV

Техническо сътрудничество

1. Доставчици на услуги от страните членки, които се нуждаят от такава помощ, следва да имат достъп до услугите на центровете за контакти, посочени в член IV, параграф 2.

2. Техническата помощ за развиващите се страни се осигурява на многостранно равнище от Секретариата и се разрешава от Съвета по търговията с услуги.

Член XXVI

Връзки с други международни организации

Общият съвет осъществява консултации и сътрудничество с Организацията на обединените нации и специализираните ѝ агенции, както и с други междуправителствени организации, занимаващи се с услуги.

ЧАСТ VI

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Член XXVII

Отказ на ползи

Дадена страна членка може да откаже ползи, произтичащи от това споразумение:

a) за предоставянето на услуга, ако установи, че услугата се предоставя от или на територията на държава, която не е страна членка, или се предоставя на страна членка, за която отказващата страна членка не прилага Споразумението за СТО;

- б) при предоставяне на морски транспортни услуги, ако установи, че услугите се предоставят:
- i) чрез плавателен съд, регистриран съгласно законите на държава, която не е страна членка или е страна членка, относно която отказващата страна членка не прилага Споразумението за СТО, и
 - ii) от лице, което експлоатира и/или използва изцяло или частично плавателен съд на държава, която не е страна членка по споразумението или е страна членка, за която отказващата страна членка не прилага Споразумението за СТО;
- в) на доставчика на услуги, който е юридическо лице, ако установи, че този доставчик не е от друга страна членка или че е доставчик от страна членка, за която отказващата страна членка не прилага Споразумението за СТО.
- ii) създаване или поддържане на филиал или представителство
 - на територията на дадена страна членка за целите на предлагането на услуга;
 - д) „сектор“ в услугите означава:
 - i) специфично задължение по отношение на един или повече, или всички подсектори на този вид услуга, както са посочени в списъка на страната членка;
 - ii) в друг случай целият съответен сектор от услуги, включително всички негови подсектори;
 - е) „услуга на друга страна членка“ означава услуга, която се предоставя:
 - i) от или на територията на тази друга страна членка или в случай на морски транспорт чрез плавателен съд, регистриран съгласно законите на тази друга страна членка, или от лице от тази друга страна членка, което предлага услугата чрез експлоатация на плавателен съд и/или неговото използване в цялост или на част от него, или
 - ii) в случай на предлагане на услуга чрез търговско присъствие или чрез присъствието на физически лица от доставчик на услуга от тази друга страна членка;

Член XXVIII

Определения

За целите на това споразумение:

- а) „мярка“ означава всяка мярка на дадена страна членка, независимо дали във вид на закон, наредба, разпоредба, процедура, решение, административно действие или в каквато и да било друга форма;
 - б) „предоставяне на услуга“ включва производство, дистрибуция, маркетинг, продажба и доставка на услуга;
 - в) „мерки на страните членки, засягащи търговията с услуги“ включва мерки относно:
 - i) покупката, заплащането или потреблението на услуга;
 - ii) достъпът до и потреблението на услуги във връзка с предоставянето на такива, които тези страни членки следва да предлагат на обществеността като цяло;
 - iii) присъствието, включително търговското присъствие на лица от страна членка с цел предлагане на услуги на територията на друга страна членка;
 - г) „търговско присъствие“ означава всеки вид стопански или професионално учредена единица, включително чрез:
 - i) създаване, придобиване или поддържане на юридическо лице, или
 - ii) създаване или поддържане на филиал или представителство
 - ж) „доставчик на услуга“ означава всяко лице, което предоставя услуга ⁽¹⁾;
 - з) „монополен доставчик на услуга“ означава всяко лице, обществено или частно, което на съответния пазар на територията на дадена страна членка е упълномощено или формално или действително е учредено от страна членка като единствен доставчик на тази услуга;
 - и) „потребител на услуга“ означава всяко лице, което получава или използва услуга;
 - к) „лице“ означава всяко физическо или юридическо лице;
- (1) Когато услугата не се предоставя директно от юридическо лице, а чрез друга форма на търговско присъствие, като клон или представителство, на доставчика на услуги (т.е. юридическото лице), независимо от формата на присъствието му, трябва да се предостави третиране съгласно разпоредбите за доставчиците на услуги в споразумението. Това третиране се разширява относно присъствието, чрез което се предлага услугата, и не е необходимо да се разширява във връзка с някаква друга част от доставчика извън територията, на която се предоставя услугата.

- л) „физическо лице на друга страна членка“ означава физическо лице, което пребивава постоянно на територията на тази друга страна членка или всяка друга страна членка и което съгласно законодателството на тази друга страна членка:
- i) е гражданин на тази друга страна членка или
 - ii) има право на постоянно пребиваване в тази друга страна членка, в случай че това е страна членка, която:
 1. няма гражданство или
 2. предоставя на лицата, пребиваващи постоянно в нея, по същество същия статут, както и на своите граждани относно мерките, засягащи търговията с услуги, както е нотифицирано при присъединяването към или приемането на Споразумението за СТО, при условие че никоя страна членка не е задължена да предоставя на такива лица със статут на постоянно пребиваване третиране, по-благоприятно от това, което би предоставила споменатата друга страна членка на такива лица със статут на постоянно пребиваване. Такава нотификация следва да включва гаранция за поемане на същите отговорности по отношение на тези лица със статут на постоянно пребиваване в съответствие с нейните закони и разпоредби, каквито друга страна членка има за своите граждани;
- м) „юридическо лице“ означава всяка юридическа единица, надлежно учредена или по друг начин организирана съгласно приложимото законодателство с цел печалба или с друга цел, частна или държавна собственост, включително всяка корпорация, обединение, съдружие, съвместно предприятие, еднолично предприятие или сдружение;
- н) „юридическо лице на друга страна членка“ означава юридическо лице, което е или:
- i) учредено или организирано по друг начин съгласно законите на тази друга страна членка и се занимава със съществена стопанска дейност на територията на тази друга страна членка или всяка друга страна членка, или
 - ii) в случай на предлагане на услуга чрез търговско присъствие, собственост на или контролирано от:
 1. физически лица на тази страна членка или
 2. юридически лица на тази друга страна членка, определени в точка i);
- (о) юридическо лице е:
- i) „собственост“ на лица от дадена страна членка, ако повече от 50 % от дяловия капитал в него се притежава от лица на тази страна членка;
 - ii) „контролирано“ от лица на дадена страна членка, ако тези лица имат правомощия да назначават мнозинството от неговите директори или по друг начин юридически да управляват дейността му;
 - iii) „свързано“ с друго лице, когато контролира или е контролирано от това друго лице; и когато то или другото лице са едновременно контролирани от едно и също лице;
- п) „преки данъци“ включва всички данъци върху общия доход, върху общия капитал или върху елементи от дохода или от капитала, включително данъците върху приходи от отчуждаване на собственост, данъците върху недвижимо имущество, наследство, дарения и данъците върху общата сума на заплатите, плащани от предприятията, както и данъците върху нарастването на пазарната стойност на капитала.

Член XXIX

Приложения

Приложенията към това споразумение са неразделна част от споразумението.

*Приложение относно изключенията от член II***ОБХВАТ**

1. Това приложение уточнява условията, при които дадена страна членка при влизането в сила на това споразумение се освобождава от задълженията ѝ по член II, параграф 1.
2. Всякакви нови изключения, за които се подава молба след датата на влизане в сила на Споразумението за СТО, се уреждат съгласно член IX, параграф 3 от това споразумение.

Преглед

3. Съветът по търговията с услуги следва да прави преглед на всички изключения, предоставени за период, по-дълъг от пет години. Първият такъв преглед се извършва не по-късно от пет години след влизането в сила на Споразумението за СТО.
4. При провеждането на прегледа Съветът по търговията с услуги следва да:
 - а) проверява дали условията, породили нуждата от такова изключение, все още преобладават и
 - б) определя датата на следващия преглед.

Прекратяване

5. Освобождаването на дадена страна членка от нейните задължения съгласно член II, параграф 1 от Споразумението за конкретна мярка се прекратява на датата, предвидена в изключението.
6. По принцип периодът на такива изключения не следва да надхвърля 10 години. При всички случаи те са предмет на договаряне в следващите кръгове преговори по либерализиране на търговията.
7. Страна членка уведомява Съвета по търговията с услуги при прекратяване на периода на действие на изключението, че несъответстващата мярка е приведена в съответствие с член II, параграф 1 от споразумението.

Списъци на изключенията от член II

[Договорените списъци на изключенията съгласно член II, параграф 2 се явяват част от това приложение към договора по Споразумението за СТО.]

Приложение относно движението на физически лица, предоставящи услуги съгласно споразумението

1. Това приложение се прилага относно мерките, засягащи физически лица, които са доставчици на услуги от дадена страна членка, и физически лица от страна членка, които са наети от доставчик на услуги от страна членка във връзка с предоставянето на услуги.
2. Споразумението не се прилага към мерки, засягащи физическите лица, търсещи достъп до пазара на труда на дадена страна членка, нито трябва да се прилага относно мерките, засягащи гражданството, пребиваването или трудовата заетост на постоянна основа.
3. В съответствие с части III и IV от споразумението страните членки могат да договарят специфични задължения относно движението на всички категории физически лица, предоставящи услуги съгласно споразумението. Физически лица, засегнати от специфично задължение, трябва да имат възможност да предлагат услугата съгласно условията на задължението.
4. Споразумението не ограничава страна членка да прилага мерки за регулиране на влизането на физически лица в нея или временното им пребиваване на нейна територия, включително мерките, необходими да опазят целостта на нейните граници и да гарантират нормалното придвижване през тях на физически лица, при условие че подобни мерки не се прилагат по такъв начин, който да унищожи или увреди ползите за всяка страна членка според условията на специфично задължение ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Единствено фактът, че за физически лица на определени страни се изисква входна виза, а за такива на други страни — не, не следва да се разглежда като анулиращ или накърняващ ползи, произтичащи от специфично задължение.

Приложение относно услуги, свързани с въздушния транспорт

1. Това приложение се прилага относно мерките, засягащи търговията с услуги, свързани с въздушния транспорт, независимо дали са включени, или не в списъците, както и спомагателни услуги. Потвърждава се, че всяко специфично задължение или ангажимент, поети съгласно това споразумение, не следва да намаляват или засягат задълженията на дадена страна членка по двустранни или многостранни споразумения, които са действащи към датата на влизане в сила на Споразумението за СТО.
2. Споразумението, включително неговите процедури за уреждането на спорове, не следва да се прилага относно мерки, засягащи:
 - а) правата, свързани с въздушното движение, независимо по какъв начин са предоставени, или
 - б) услуги, непосредствено отнасящи се към упражняването на права, свързани с движението,освен както е предвидено съгласно параграф 3 от това приложение.
3. Споразумението трябва да се прилага относно мерки, засягащи:
 - а) услугите, свързани с ремонта и поддръжката на въздухоплавателни средства;
 - б) продажбата и маркетинга на услуги, свързани с въздушния транспорт;
 - в) услугите, свързани с компютърните системи за резервация (CRS).
4. Процедурите за уреждането на спорове в споразумението могат да се използват, само когато задължения или специфични задължения са поети от засегнатите страни и когато процедурите за уреждането на спорове по двустранни и многостранни споразумения или договороности са били изчерпани.
5. Съветът по търговията с услуги периодично и най-малко на всеки 5 години следва да прави преглед на развитието в сектора на въздушния транспорт и действието на това приложение с оглед на възможното бъдещо прилагане на споразумението в този сектор.
6. Определения:
 - а) „Услуги, свързани с ремонта и поддръжката на въздухоплавателните средства“ означава такива дейности, предприети във връзка с въздухоплавателно средство или част от него, докато то е извадено от експлоатация и не включва така нареченото „поддръжане на линия“.
 - б) „Продажба и маркетинг на услугите, свързани с въздушния транспорт“ означава възможностите на съответния въздушен превозвач да продава и предлага свободно на пазара своите въздушни транспортни услуги, включително всички аспекти на маркетинга като проучване на пазара, реклама и разпространение. Тези дейности не включват ценообразуването на въздушните транспортни услуги, нито приложимите условия.
 - в) „Услугите, свързани с компютърните системи за резервация (CRS)“ означава услугите, предоставяни чрез компютризирани системи, които съдържат информация за разписанията на въздушните превозвачи, наличност, такси и правила за събиране на таксите, чрез които могат да се правят резервации или да се издават билети.
 - г) „Права, свързани с движението“ означава правото за извършване на услугите, включени или не в списъка, и/или за превоз на пътници, товари и поща срещу възнаграждение или наем от, до, в границите на или над територията на дадена страна членка, включително обслужваните пунктове, маршрутите, които ще бъдат експлоатирани, вида на превоза, капацитета, който следва да бъде осигурен, тарифите, по които следва да се плаща, и техните условия и критериите за определяне на авиокомпаниите, включително такива критерии като регистрационен номер, собственост и контрол.

*Приложение относно финансовите услуги***1. Обхват и определение**

- a) Това приложение се прилага относно мерките, засягащи предоставянето на финансови услуги. Споменаването на предоставяне на финансови услуги в това приложение означава предоставяне на услуга според определението в член I, параграф 2 от споразумението.
- b) За целите на член I, параграф 3, буква б) от споразумението „услуги, предоставяни в процеса на упражняване на държавна власт“ означава следното:
 - i) дейности, извършвани от централна банка или монетарна институция, или от друг държавен орган за целите на осъществяване на монетарна или свързана с валутния курс политика;
 - ii) дейности, представляващи част от основаваща се на закона система за социално осигуряване и държавни пенсионни планове, и
 - iii) други дейности, извършвани от държавни органи за сметка на или с гаранцията, или с използването на финансовите ресурси на правителството.
- в) За целите на член I, параграф 3, буква б) от споразумението, ако дадена страна членка разрешава някоя от дейностите, посочени в буква б), точка ii) или буква б), точка iii) от тази алинея, да бъде извършвана от нейните доставчици на финансови услуги в конкуренция с държавен орган или доставчик на финансови услуги, „услуги“ следва да включва такива дейности.
- г) Член I, параграф 3, буква в) от споразумението не следва да се прилага относно услуги от обхвата на това приложение.

2. Вътрешни разпоредби

- a) Независимо от другите разпоредби на споразумението дадена страна членка няма да бъде препятствана да предприема мерки от съображение за предпазливост, включително за защита на инвеститорите, вложителите, притежателите на полици или лица, на които доставчикът на финансови услуги дължи негарантиран заем, или с цел да гарантират целостта и стабилността на финансовата система. Когато такива мерки не съответстват на разпоредбите на споразумението, те не трябва да бъдат използвани като средство за неизпълнение на задълженията или ангажиментите на страните членки по това споразумение.
- б) Нищо в споразумението не следва да се тълкува като изискване дадена страна членка да разкрие информация, свързана с делата и сметките на отделен потребител, или някаква поверителна или свързана със собствеността информация, която е на разположение на държавните органи.

3. Признание

- a) Страна членка може да признае предпазна мярка, въведена от всяка друга държава при определянето на начина на прилагане на мерките на страната членка във връзка с финансовите услуги. Такова признание, което може да се постигне чрез хармонизиране или по друг начин, може да се основава на спогодба или договореност със съответната държава или може да е предоставено на автономна основа.
- б) Страна членка, която е страна членка по подобна спогодба или договореност, посочени в буква а), независимо дали предстояща или съществуваща, се задължава да осигурява съответна възможност на други заинтересовани страни членки да преговарят за присъединяването си към такива спогодби или договорености, или да договорят сравними такива с нея при обстоятелства, осигуряващи еквивалентна нормативна уредба, надзор, изпълнението на подобна нормативна уредба и ако е подходящо, процедури относно обмена на информация между страните членки по спогодбата или договореността. Когато дадена страна членка предостави на автономна основа признание, тя осигурява съответната възможност за всяка друга страна членка да докаже, че такива обстоятелства съществуват.
- в) Когато страна членка възнамерява да признае определени предпазни мерки на друга държава, не се прилага член VII, параграф 4, буква б).

4. Уреждане на спорове

Групата на съдебните заседатели за уреждането на спорове по проблеми, свързани с предпазни и други финансови въпроси, следва да има необходимата квалификация, съответстваща на конкретната финансова услуга, която се явява предмет на спора.

5. Определения

За целите на това приложение:

- a) Финансова услуга е всяка услуга от финансово естество, предлагана от доставчик на финансови услуги от дадена страна членка. Финансовите услуги включват всички застрахователни и свързаните със застраховането услуги

и всички банкови и други финансови услуги (с изключение на застрахователните). Финансовите услуги включват следните дейности:

Застрахователни и свързани със застраховането услуги

- i) Пряко застраховане (включително съвместното застраховане):
 - A) „живот“;
 - B) „не-живот“.
- ii) Презастраховане и ретроцесия;
- iii) Застрахователно посредничество като брокерство и агентство;
- iv) Спомагателни на застраховането услуги, такива като консултации, актюерски услуги, оценка на риска и услуги по решаване на искове.

Банкови и други финансови услуги (с изключение на застрахователните)

- v) Приемане на депозити и други подлежащи на обществени фондове;
- vi) Предоставяне на заеми от всички видове, включително потребителски кредит, ипотечен заем, факторинг и финансиране на търговски сделки;
- vii) Финансов лизинг;
- viii) Всички услуги по плащания и парични преводи, включително кредитни, разплащателни и дебитни карти, пътнически чекове и платежни нареждания;
- ix) Гаранции и запълнения;
- x) Търговия за собствена сметка или за сметка на клиенти, независимо дали на обменния пазар или на извънборсовия пазар или по друг начин, със следното:
 - A) инструменти на паричния пазар (включително чекове, полици, депозитни удостоверения);
 - B) обмен на чужда валута;
 - B) производни продукти, включително, но не само фючърси и опции;
 - Г) инструменти на валутния курс и лихвения процент, включително продукти като суапови споразумения и споразумения за форуърд курсове;
 - Д) прехвърляеми ценни книжа;
 - Е) други платими на предявителя инструменти и финансови активи, включително авоари в злато.
- xi) Участие в емитирането на всички видове ценни книжа, включително подписване и назначаване като агенти (независимо дали държавно или частно) и предоставяне на услуги, свързани с такива емисии;
- xii) Брокерство с пари;
- xiii) Управление на активи като управление на пари в брой и портфолио, всички форми на управление на групови инвестиции, управление на пенсионни фондове, попечителство, услуги по съхранението и пълномощията;
- xiv) Услуги, свързани с прехвърляне на собственост и клиринг на финансови активи, включително ценни книжа, производни продукти и други подлежащи на покупко-продажба или преотстъпване инструменти;
- xv) Осигуряване и предаване на финансова информация и обработка на финансови данни и свързани с това програмни продукти от доставчици на други финансови услуги;

- xvi) Консултантски, посреднически и други спомагателни финансови услуги по всички дейности, включени в точки v)–xv), включително кредитни референции и анализи, проучвания на инвестиции и портфолио и консултации относно тях, както и консултации във връзка с придобиването и с корпоративното реструктуриране и стратегия.
- б) Доставчик на финансова услуга означава всяко физическо или юридическо лице от дадена страна членка, желаещо да предлага или предлагашо финансови услуги, но понятието „доставчик на финансова услуга“ не включва държавен орган.
- в) „Държавен орган“ означава:
- i) правителство, централна банка или монетарна институция на дадена страна членка или орган, собственост на или контролиран от страна членка, който основно е ангажиран с изпълнението на управленски функции или дейности с управленска цел, без да включва органи, заети по принцип с предлагането на финансови услуги при търговски условия, или
 - ii) частна организация, изпълняваща функции, обичайно изпълнявани от централна банка или монетарна институция, в момента на упражняване на тези функции.
-

Второ приложение относно финансовите услуги

1. Независимо от член II от споразумението и параграфи 1 и 2 от приложението към член II „Изключения“, дадена страна членка може в срок от 60 дни, започващ 4 месеца след влизане в сила на Споразумението за СТО, да представи списък на мерки, свързани с финансовите услуги, към това приложение, които са несъвместими с член II, параграф 1 от споразумението.
 2. Независимо от член XXI от споразумението, страна членка може в срок от 60 дни, започващ 4 месеца след влизането в сила на Споразумението за СТО, да усъвършенства, измени или оттегли всички или част от специфичните задължения относно финансовите услуги, вписани в нейния списък.
 3. Съветът по търговията с услуги създава всички необходими процедури за прилагането на параграфи 1 и 2.
-

Приложение относно преговорите по морски транспортни услуги

1. Член II и приложението относно изключенията от член II, включително изискването да се опише в приложението всяка мярка, несъответстваща на третирането „най-облагодетелствана нация“, поддържана от страна членка за международния корабен транспорт, спомагателните услуги и достъпа до и използването на пристанищните съоръжения, влиза в сила само:
 - а) от датата на прилагане, която ще бъде определена съгласно параграф 4 от Решението на министрите относно преговорите по морските транспортни услуги, или
 - б) в случай че преговорите са неуспешни, от датата на заключителния доклад на Групата за преговори относно морските транспортни услуги, предвидена в това решение.
 2. Параграф 1 не се прилага относно специфични задължения по морски транспортни услуги, вписани в списъка на страната членка.
 3. След приключване на преговорите, посочени в параграф 1, и преди датата на прилагане дадена страна членка може да усъвършенства, измени или оттегли всички или част от специфичните си задължения в този сектор, без да предлага компенсация, независимо от разпоредбите на член XXI.
-

Приложение относно телекомуникациите

1. Цели

Признавайки особеностите на сектора на телекомуникационните услуги и в частност неговата двойна роля като самостоятелен сектор на икономическа дейност и като основно средство за транспорт на други икономически дейности, страните членки приеха следното приложение с цел да се доразвият разпоредбите на Споразумението във връзка с мерките, засягащи достъпа до и използването на обществени далекосъобщителни транспортни мрежи и услуги. Съответно това приложение предвижда забележки и допълнителни разпоредби към споразумението.

2. Обхват

- a) Това приложение следва да се прилага спрямо всички мерки на страна членка, засягащи достъпа до и използването на обществени далекосъобщителни транспортни мрежи и услуги ⁽¹⁾.
- b) Това приложение не се прилага относно мерки, засягащи кабелното или чрез предавател разпространение на радио- или телевизионни програми.
- v) Нищо в това приложение не следва да се тълкува така, че да:
 - i) изисква от дадена страна членка да упълномощи доставчик на услуги от друга страна членка да създаде, построи, придобие, наеме, експлоатира или предостави далекосъобщителни транспортни мрежи или услуги, различни от предвидените в нейния списък, или
 - ii) изисква от дадена страна членка (или да изисква от дадена страна членка да задължи доставчиците на услуги под нейна юрисдикция) да създаде, построи, придобие, наеме, експлоатира или предостави далекосъобщителни транспортни мрежи или услуги, различни от предлаганите на обществото като цяло.

3. Определения

За целите на това приложение:

- a) „Телекомуникации“ означава предаването и получаването на сигнали чрез всякакви електромагнитни средства.
- b) „Обществена телекомуникационна транспортна услуга“ означава всяка телекомуникационна транспортна услуга, за която от дадена страна членка се изисква, изрично или в действителност, да я предостави на обществото като цяло. Такива услуги могат да включват, *inter alia*, телеграф, телефон, телекс и предаване на данни, обичайно включващо предаване в реално време на предложената от клиента информация между две или повече точки, без никаква промяна от единия до другия край във формата или съдържанието на информацията на клиента.
- v) „Обществена телекомуникационна транспортна мрежа“ означава обществената инфраструктура на телекомуникациите, която позволява телекомуникации между определени крайни точки от мрежата.
- г) „Вътрешнофирмени комуникации“ означава телекомуникациите, чрез които дадена компания осъществява връзка в своята рамка или със или между своите филиали, клонове и съобразно вътрешните закони и разпоредби на страна членка — със своите дъщерни дружества. За тези цели понятията „филиали“, „клонове“ и, където е приложимо, „дъщерни дружества“ се използват съгласно определенията, дадени им от всяка страна членка. В това приложение „вътрешнофирмени комуникации“ изключва търговските или нетърговските услуги, които се предоставят на фирми, които не са филиали, клонове или дъщерни дружества, или които се предлагат на клиенти или на потенциални клиенти.
- д) Всяко позоваване на параграф или точка от това приложение включва и всички негови подразделения.

4. Прозрачност

При прилагането на член III от споразумението всяка страна членка гарантира, че съответната информация относно условията, засягащи достъпа до и използването на обществени далекосъобщителни транспортни мрежи и услуги, е достъпна за обществото, включително: тарифи и други обстоятелства и условия на обслужване; спецификации относно техническите връзки между такива мрежи и услуги; информация за органите, отговорни за подготовката и приемането на стандарти, засягащи такъв достъп и използване; условията, приложими относно свързването на нов терминал или друго оборудване; изисквания за нотификации, регистрация или лицензиране, ако има такива.

5. Достъп до и използване на обществените далекосъобщителни транспортни мрежи и услуги

- a) Всяка страна членка следва да гарантира, че на всеки доставчик на услуги от всяка друга страна членка се осигурява достъп до и възможност за използване на обществените далекосъобщителни транспортни мрежи и услуги при подходящи и недискриминационни условия и ред, във връзка с предлагането на услуга, включена в нейния списък. Това задължение следва да се осъществява, *inter alia*, чрез букви б) до е) ⁽²⁾.

⁽¹⁾ Смисълът на този параграф е, че всяка страна следва да гарантира, че задълженията по това приложение се прилагат относно доставчиците на обществени далекосъобщителни транспортни мрежи и услуги чрез съответната необходима мярка.

⁽²⁾ Понятието „недискриминационни“ се разбира във връзка с третирането „най-облагодетелствана нация“ и националното третиране, определени в споразумението, както и в смисъла на специфичната за сектора употреба на термина като „ред и условия, не по-малко благоприятни от оказваните на всеки друг ползвател на подобни обществени телекомуникационни транспортни мрежи или услуги при подобни обстоятелства“.

- б) Всяка страна членка следва да гарантира, че доставчиците на услуги от всяка друга страна членка имат достъп до и възможност за използване на обществените далекосъобщителни транспортни мрежи или услуги, предлагани във или през границите на тази страна членка, включително частните наети вериги, и да гарантира, в зависимост от разпоредбите на букви от б) до е), че на тези доставчици се разрешава:
- i) да закупят или наемат и свържат терминал или друго оборудване, съвместимо с мрежата и което е необходимо за предоставяне на услугите от този доставчик;
 - ii) да свързват частните наети или собствени вериги с държавните далекосъобщителни транспортни мрежи и услуги или с веригите, наети или притежавани от друг доставчик на услуги, и
 - iii) да използват комуникационните протоколи, избрани от доставчика на услуги при предлагането на всяка услуга, различна от необходимите за осигуряване на достъпа до далекосъобщителните транспортни мрежи и услуги за обществото като цяло.
- в) Всяка страна членка следва да гарантира, че доставчиците на услуги от всяка друга страна членка могат да използват обществените далекосъобщителни транспортни мрежи и услуги за придвижване на информация във и през границите, включително за вътрешнофирмени комуникации на такива доставчици на услуги и за достъп до сведенията, съдържащи се в базите данни или съхранени под друга форма за разчитане чрез машина, на територията на всяка страна членка. Всички нови или изменени мерки на дадена страна членка, в значителна степен засягащи такова използване, се нотифицират и са предмет на консултации съгласно съответните разпоредби на споразумението.
- г) Независимо от предходния параграф, страна членка може да предприеме такива мерки, каквито са необходими, за да гарантира сигурността и поверителността на съобщенията, в зависимост от изискването такива мерки да не бъдат прилагани по начин, който би представлявал средство за произволна или неоснователна дискриминация, или прикрито ограничение за търговията с услуги.
- д) Всяка страна членка следва да гарантира, че не се налагат други условия относно достъпа до и използването на обществените далекосъобщителни транспортни мрежи и услуги освен необходимите за:
- i) обезпечаване на отговорностите на доставчиците на обществените далекосъобщителни транспортни мрежи и услуги и в частност тяхната способност да осигуряват достъп на обществото като цяло до своите мрежи и услуги;
 - ii) защита на техническата цялост на обществените далекосъобщителни транспортни мрежи и услуги, или
 - iii) гарантиране, че доставчиците на услуги от всяка друга страна членка не предоставят услуги, освен разрешените съгласно задълженията в списъка на страната членка.
- е) При условие че отговарят на представените в буква д) критерии, условията за достъп до и използване на обществените далекосъобщителни транспортни мрежи и услуги могат да включват:
- i) ограничения върху препродажбата или съвместното използване на такива услуги;
 - ii) изискване за използване на определени технически интерфейси, включително интерфейсни протоколи за осъществяване на връзка с такива мрежи и услуги;
 - iii) изисквания, при необходимост, за възможност за експлоатация на такива услуги и за насърчаване на постигането на представените в параграф 7, буква а) цели;
 - iv) одобряване на типа терминал или друго оборудване, което взаимодейства с мрежата, и технически изисквания относно свързването на такова оборудване към такива мрежи;
 - v) ограничения върху свързването на частни вериги, наети или собствени, с такива мрежи или услуги, или с наети или собствени вериги на друг доставчик на услуги, или
 - vi) нотифициране, регистрация и лицензиране.
- ж) Независимо от предходните параграфи от този раздел, развиваща се страна членка може, в съответствие с нейното ниво на развитие, да постави обосновани условия за достъп до и използване на обществените далекосъобщителни транспортни мрежи и услуги, необходими за укрепване на вътрешната ѝ телекомуникационна инфраструктура и обслужващ капацитет, и да разшири своето участие в международната търговия с далекосъобщителни услуги. Тези условия следва да бъдат представени точно в списъка на страната членка.

6. Техническо сътрудничество

- a) Страните членки признават, че ефективна, развита телекомуникационна инфраструктура в държавите, особено в развиващите се страни, е съществено важна за разширяването на тяхната търговия с услуги. За тази цел страните членки потвърждават и насърчават участието във възможно най-пълна степен на развитите и развиващите се държави и техните доставчици на обществени далекосъобщителни транспортни мрежи и услуги и на други институции в програмите за развитие на международните и регионалните организации, включително Международния съюз по телекомуникации, Програмата за развитие на ООН и Международната банка за възстановяване и развитие.
- b) Страните членки следва да насърчават и подкрепят сътрудничеството в областта на телекомуникациите между развиващите се държави на международно, регионално и субрегионално равнище.
- в) В сътрудничество със съответните международни организации страните членки следва по възможност да осигуряват за развиващите се страни информацията относно телекомуникационните услуги, развитието в областта на телекомуникациите и информационните технологии, за да подпомогнат укрепването на техния вътрешен сектор на телекомуникационните услуги.
- г) Страните членки отделят специално внимание на възможностите да се насърчават чужди доставчици на телекомуникационни услуги за най-слабо развитите държави, да се подпомогнат трансферът на технологии, обучението и други дейности, подкрепящи развитието на тяхната телекомуникационна инфраструктура и разширяването на тяхната търговия с телекомуникационни услуги.

7. Връзка с международни организации и споразумения

- a) Страните членки признават значението на международните стандарти за глобална съвместимост и възможност за експлоатация на телекомуникационните мрежи и услуги, и поемат задължението да насърчават въвеждането на такива стандарти чрез работата на съответните международни органи, включително Международния съюз по телекомуникации и Международната организация по стандартизация.
 - б) Страните членки признават ролята на междуправителствените и неправителствените международни организации и споразумения в осигуряването на ефективно използване на местните и глобалните телекомуникационни услуги, особено на Международната организация по телекомуникации. Страните трябва да предприемат съответните действия, когато е подходящо, за провеждане на консултации с такива организации по въпроси, възникващи при изпълнение разпоредбите на това приложение.
-

Приложение относно преговорите по базовите телекомуникации

1. Член II и приложението относно изключенията от член II, включително изискването за изброяване в приложението на всяка несъвместима с третирането „най-облагодетелствана нация“ мярка, която дадена страна членка ще поддържа, влиза в сила за базовите телекомуникации само:
 - а) на датата на прилагане, която бъде определена съгласно параграф 5 от Решението на министрите относно преговорите по базовите телекомуникации, или
 - б) в случай че преговорите са неуспешни, на датата на заключителния доклад на Групата за преговорите по базовите телекомуникации, предвидена в това решение.
 2. Параграф 1 не се прилага към което и да било от специфичните задължения по базовите телекомуникации, вписани в списъка на страната членка.
-